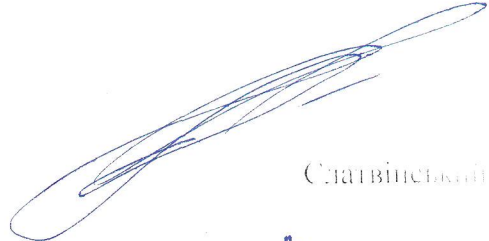

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра фінансів, обліку та економічної безпеки

„ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри

Слатвінської М.А.

20 серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.09 ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

Освітня програма Менеджмент, Бізнес-адміністрування
(назва освітньої програми)

2020 - 2021 навчальний рік

Робоча програма Фінансовий менеджмент для здобувачів вищої освіти
Спеціальність: 073 Менеджмент

спеціальності 073 Менеджмент

Розробник:

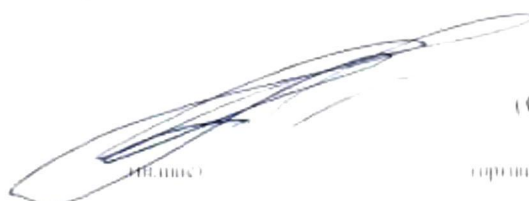
Білошкурський М.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Додаток до робочої програми спеціальності та імені вивчення

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Протокол № 1 від «08» серпня 2020 року

Завідувач кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

(Білошкурський М.В.)

(оригінал не вивчати)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Протокол № 1 від «08» серпня 2020 року

Голова науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

(Корнісенко Т.О.)

(оригінал не вивчати)

Затверджено

На 20 20 н.р.	(	) « »	20	р., протокол №
На 20 20 н.р.	(	) « »	20	р., протокол №
На 20 20 н.р.	(	) « »	20	р., протокол №
На 20 20 н.р.	(	) « »	20	р., протокол №
На 20 20 н.р.	(	) « »	20	р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3 кредити ЄКТС / 90 годин	
Курс	II курс	
Семестр	III семестр	
Кількість змістових модулів із розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	30	12
Лекційні	14	6
Семінарські / Практичні	16	6
Лабораторні	-	-
Самостійна робота	44	62
Індивідуальні завдання	16	16
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: надання студентам теоретичні знання та практичні навички управління фінансами підприємств (організацій).

Завдання: розкриття основних понять в сфері фінансового менеджменту; визначення сутності та методологічних основ фінансового менеджменту; управління фінансовими ризиками та застосування інструментів антикризового керування підприємством, прибутком, інвестиціями, активами; оволодіння методикою визначення вартості капіталу та з'ясування способів оптимізації його структури, навчання студентів виявленню законів та закономірностей в процесі фінансового менеджменту, користуванню нормативно-правовими документами, інструментарієм фінансового менеджменту.

3. Результати навчання за дисципліною

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

ФК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

ФК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

ФК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

ФК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією;

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН15. Вміти планувати і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Сутність фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту та їх значення. Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємства. Необхідність і умови забезпечення ефективності фінансового менеджменту.

Мета фінансового менеджменту. Основні завдання фінансового менеджменту. Значення максимізації прибутку і ринкової вартості підприємства для реалізації кінцевих інтересів його власників.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Методологічні основи побудови системи забезпечення фінансового менеджменту. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Характеристика моделі фінансової інфраструктури підприємства. Системи і методи внутрішнього фінансового контролю.

Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту. Фінансова інформаційна база та загальні вимоги до неї. Показники інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Зміст фінансової звітності. Основні користувачі фінансової інформації.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві

Поняття грошового потоку. Значення грошових потоків у діяльності підприємства. Оптимізація грошових потоків. Види грошових потоків та їх класифікація. Принципи управління грошовими потоками. Складання звіту про рух коштів.

Вхідні грошові потоки і їх характеристика. Зміст і завдання управління вхідними грошовими потоками. Управління грошовими потоками, пов'язаними з операційною діяльністю. Управління грошовими потоками, пов'язаними з фінансовими операціями.

Управління вихідними грошовими потоками. Зміст і завдання управління вихідними грошовими потоками. Управління грошовим потоком «оплата рахунків суб'єктів господарювання». Перерахування коштів до бюджету і цільових державних фондів. Погашення зобов'язань за кредитами та інших боргових зобов'язань. Витрати на оплату праці.

Планування надходження й використання коштів. Розробка й застосування платіжного календаря.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

Необхідність і значення визначення вартості грошей у часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Вплив інфляції на зміну вартості грошей. Ризик і його вплив на зміну вартості грошей.

Нарахування простих і складних процентів.

Майбутня вартість грошей і її зміст. Поняття компаундування. Розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів. Використання процентного фактора в розрахунках майбутньої вартості грошей.

Теперішня вартість грошей і її зміст. Поняття дисконтування та сфера його застосування. Визначення суми дисконту. Визначення чистого дисконтного доходу. Розрахунок теперішньої вартості ануїтетів. Поточна вартість довічної ренти. Використання процентного фактора в розрахунках теперішньої вартості грошей.

Урахування фактора часу в розрахунках вартості облігацій та акцій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 5. Управління прибутком

Зміст і завдання управління загальним прибутком. Системний підхід до управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком.

Управління прибутком від операційної діяльності. Формування прибутку від основної діяльності. Фактори, що впливають на формування прибутку. Зовнішні та внутрішні фактори. Управління формуванням собівартості. Розрахунок граничної виручки і граничних витрат. Аналіз беззбитковості виробництва. Розробка цінової політики та її оптимізація на підприємстві. Політика максимізації прибутку підприємств. Операційний леверидж.

Управління формуванням прибутку від іншої операційної діяльності. Формування прибутку від фінансових операцій.

Сутність і завдання управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл загального прибутку. Вплив на розподіл прибутку системи оподаткування підприємств.

Управління використанням чистого прибутку. Аналіз використання прибутку. Створення резервного фонду. Політика розвитку підприємства з використанням прибутку. Дивідендна політика.

Тема 6. Управління активами

Склад і структура активів підприємства. Оцінка активів. Зміст і завдання управління оборотними активами. Управління виробничими запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Визначення оптимальної структури дебіторської заборгованості. Забезпечення ефективного контролю за рухом і своєчасним поверненням дебіторської заборгованості. Методи інкасації дебіторської заборгованості. Методи рефінансування дебіторської заборгованості. Управління коштами. Оптимізація залишку коштів підприємства.

Джерело формування оборотних активів підприємств та способи забезпечення їх оптимальної структури. Стратегія фінансування оборотних активів: агресивна модель, консервативна модель, компромісна модель.

Управління необоротними активами підприємства. Управління основними засобами, нематеріальними активами.

Тема 7. Вартість капіталу та оптимізація його структури

Сутність капіталу підприємства. Класифікація капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на обсяг капіталу. Власний капітал і його формування. Статутний капітал. Пайовий капітал. Резервний капітал. Нерозподілений прибуток. Управління формуванням власного капіталу.

Позичковий капітал. Довгострокові фінансові зобов'язання. Короткострокові фінансові зобов'язання. Кредиторська заборгованість. Управління позичковим капіталом. Управління кредиторською заборгованістю.

Вартість капіталу. Вартість капіталу як міра прибутковості. Норма капіталу. Базова концепція визначення вартості капіталу. Визначення вартості власного капіталу. Вартість акціонерного капіталу. Оцінка позик. Оцінка загальної вартості капіталу. Інфляція та ринкова вартість капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Фінансовий левередж. Ефект фінансового левереджу.

Структура капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Управління структурою капіталу. Оптимізація структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

Тема 8. Управління інвестиціями

Сутність і класифікація інвестицій. Зміст і завдання управління інвестиціями. Види інвестицій. Формування інвестиційної політики.

Форми реальних інвестицій і особливості управління ними. Капітальні інвестиції. Види інвестиційних проектів і вимоги до їх розробки. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Окупність капітальних вкладень та її розрахунок. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємств. Управління реалізацією реальних інвестиційних проектів. Порядок розробки бюджету капітальних вкладень.

Управління джерелами фінансування капітальних вкладень. Амортизаційна політика підприємства. Використання прибутку. Інструменти довготермінового фінансування інвестицій. Визначення оптимальної структури джерел фінансування капіталовкладень. Прогнозування джерел.

Фінансова та інвестиційна діяльність підприємства. Управління фінансовими інвестиціями. Вкладання коштів у цінні папери. Розміщення коштів на депозитних рахунках. Портфель фінансових вкладень та принципи його формування. Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Ризикові інвестиції (венчурний капітал).

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

Економічна сутність фінансових ризиків та їх класифікація.

Основні види фінансових ризиків: валютний, депозитний, процентний, інфляційний, інвестиційний, кредитний. Фактори, які впливають на рівень фінансових ризиків. Визначення рівня ризику і його впливу на фінансовий стан підприємства та на його прибутковість.

Зміст управління фінансовими ризиками. Процес їх прогнозування та нейтралізації у фінансовій діяльності підприємств.

Методи розрахунку ризиків. Економіко-статистичні методи оцінки рівня ризиків. Експертні методи оцінки. Аналогові методи оцінки. Премія за ризик та порядок її визначення.

Способи уникнення та нейтралізації фінансових ризиків. Страхування ризиків. Використання механізмів диверсифікації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 10. Аналіз фінансових звітів

Призначення й види фінансових звітів. Методи оцінки фінансових звітів. Склад, характеристика та зміст фінансової звітності підприємства згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Зміст і завдання аналізу фінансових звітів.

Бухгалтерський баланс і його значення для аналізу фінансового стану підприємства. Аналіз динаміки і структури активу та пасиву балансу.

Аналіз звіту про фінансові результати підприємства. Аналіз звіту про рух коштів. Критерії і методика оцінки незадовільної структури балансу підприємств.

Система показників фінансового стану підприємства та їх оцінка. Аналіз економічного потенціалу підприємства. Аналіз показників ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка ліквідності балансу підприємства. Показники фінансової стійкості та стабільності підприємства і їх оцінка. Показники ринкової ділової активності підприємства.

Комплексний аналіз фінансового стану підприємства.

Тема 11. Внутрішньо-фірмове фінансове прогнозування та планування Фінансове прогнозування та планування в системі фінансового менеджменту. Цілі

й завдання внутрішньо-фірмового фінансового прогнозування та планування. Методи фінансового прогнозування та планування. Бюджетування та його сутність. Види бюджетів. Складання бюджетів (кошторисів). Методика розрахунку основних фінансових показників бюджетів. Оперативне фінансове планування як основа внутрішньо-фірмового фінансового контролю.

Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством

Зміст та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Методи прогнозування банкрутства підприємства. Система випереджального реагування на загрозу банкрутства і комплекс запобіжних заходів.

Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління. Досудова санація. Санація з рішення господарського суду. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання.

Методи фінансування санації підприємства. Управління залученням зовнішніх фінансових джерел та внутрішніми джерелами фінансування.

Реструктуризація в системі антикризового фінансового управління підприємством. Організаційно-фінансове забезпечення реструктуризації підприємств.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ												
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	7	1	1			5	7					7
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві	7	1	1		1	4	7				1	6
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	7	1	1		1	4	7	1	1		1	4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>28</i>	<i>4</i>	<i>4</i>		<i>2</i>	<i>18</i>	<i>28</i>	<i>2</i>	<i>2</i>		<i>2</i>	<i>22</i>
Змістовий модуль 2. УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ												
Тема 5. Управління прибутком	7	1	2		1	3	7	1	1		1	4
Тема 6. Управління активами	7	1	2		1	3	7				1	6
Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	7	2	2		1	2	7				1	6
Тема 8. Управління інвестиціями	7	1	1		1	4	7				1	6
Тема 9. Управління фінансовими ризиками	7	1	1		1	4	7	1	1		1	4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>35</i>	<i>6</i>	<i>8</i>		<i>5</i>	<i>16</i>	<i>35</i>	<i>2</i>	<i>2</i>		<i>5</i>	<i>26</i>
Змістовий модуль 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ												
Тема 10. Аналіз фінансових звітів	7	2	1		1	3	7	1	1		1	4
Тема 11. Внутрішньо-фірмове фінансове прогнозування та планування	7	1	1		1	4	7				1	6
Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством	7	1	2		1	3	7	1	1		1	4
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	<i>21</i>	<i>4</i>	<i>4</i>		<i>3</i>	<i>10</i>	<i>21</i>	<i>2</i>	<i>2</i>		<i>3</i>	<i>14</i>
Усього годин	84	14	16		10	44	84	6	6		10	62
Модуль 2												
ІНДЗ	6				6		6				6	
Усього годин	90	14	16		16	44	90	6	6		16	62

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	1	
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	1	1
3	Управління грошовими потоками на підприємстві	1	
4	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	1	1
5	Управління прибутком	2	1
6	Управління активами	2	
7	Вартість і оптимізація структури капіталу	2	
8	Управління інвестиціями	1	
9	Управління фінансовими ризиками	1	1
10	Аналіз фінансових звітів	1	1
11	Внутрішньо-фірмове фінансове прогнозування та планування	1	
12	Антикризове фінансове управління підприємством	2	1
	Всього	16	6

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

Під час самостійної роботи студенту пропонуються наступні види завдань для опанування матеріалу з конкретної теми курсу:

- вивчити матеріали тем та продумати відповіді на питання для самоконтролю;
- підготувати тези виступу під час аудиторного заняття.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	5	7
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	5	5
3	Управління грошовими потоками на підприємстві	4	6
4	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	4	4
5	Управління прибутком	3	4
6	Управління активами	3	6
7	Вартість і оптимізація структури капіталу	2	6
8	Управління інвестиціями	4	6
9	Управління фінансовими ризиками	4	4
10	Аналіз фінансових звітів	3	4
11	Внутрішньо-фірмове фінансове прогнозування та планування	4	6
12	Антикризове фінансове управління підприємством	3	4
	Разом	44	62

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає виконання студентами дослідження, що оформляється у формі реферату.

Теми рефератів:

1. Управління грошовими потоками від операційної діяльності підприємства (організації, установи).
2. Управління вхідними грошовими потоками підприємства.
3. Управління вихідними грошовими потоками підприємства.
4. Управління формуванням доходів від операційної діяльності підприємства.
5. Управління витратами від операційної діяльності підприємства.
6. Управління прибутком від операційної діяльності підприємства.
7. Управління фінансовими результатами підприємства.
8. Управління прибутком від інвестиційної діяльності підприємства.
9. Управління прибутком від фінансової діяльності підприємства.
10. Управління розподілом прибутку підприємств та формуванням чистого прибутку.
11. Управління використанням чистого прибутку підприємства.
12. Дивідендна політика акціонерного товариства.
13. Управління оборотним капіталом підприємства.
14. Управління запасами підприємства.
15. Управління дебіторською заборгованістю підприємства.
16. Управління грошовими коштами та їх еквівалентами.
17. Управління необоротними активами.
18. Амортизаційна політика на підприємстві.
19. Управління власним капіталом.
20. Управління фінансовим запозиченням підприємства.
21. Управління кредиторською заборгованістю.
22. Оцінка та управління кредитоспроможністю підприємства.
23. Управління капітальними інвестиціями.
24. Управління фінансовими інвестиціями.
25. Аналіз інвестиційної привабливості проєктів.
26. Управління формуванням інвестиційного портфеля підприємства.
27. Управління фінансовими ризиками.
28. Управління ризиком втрати ліквідності та платоспроможності підприємства.
29. Фінансовий стан підприємства: оцінка та шляхи покращання.
30. Аналіз майнового стану підприємства.
31. Оцінка фінансової стійкості підприємства: прогнозування та зміцнення.
32. Фінансова стратегія розвитку підприємства.
33. Фінансове прогнозування на підприємстві.
34. Стратегічне фінансове планування на підприємстві.
35. Бюджет продаж підприємства: методика складання та його роль в управлінні фінансами.
36. Бюджет капітальних інвестицій: методика складання та його роль в управлінні фінансами підприємства.
37. Бюджетування грошових коштів.
38. Банкрутство підприємства: прогнозування та процедура ліквідації підприємства.
39. Система раннього реагування та попередження банкрутства.
40. Обґрунтування доцільності санації чи ліквідації підприємства, яке опинилось у фінансовій кризі.
41. Управління фінансовою санацією підприємства.

42. Реструктуризація активів підприємства.
43. Реструктуризація пасивів підприємства.
44. Фінансовий механізм реорганізації підприємства.
45. Фінансовий контролінг на підприємстві.
46. Реструктуризація грошових потоків.

10. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни передбачається проведення лекцій з використанням сучасних інформаційних технологій, використання інтерактивних методів в процесі обговорення питань семінарського заняття (мікрофон, прес-метод, мозкова атака, акваріум та ін.), засобів самостійної та індивідуальної роботи студентів.

11. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (оцінювання під час семінарських занять, тестування, оцінка за реферат) та підсумковий (екзамен) контроль.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною системою	Оцінка за системою в УДПУ
A	<p>ВІДМІННО</p> <p>Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію (наукова література, газетно-журнальні публікації, Інтернет, мультимедійні програми тощо), виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили.</p>	5 (відмінно)	90-100
B	<p>ДУЖЕ ДОБРЕ</p> <p>Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.</p>		82-89

С	<p style="text-align: center;">ДОБРЕ</p> <p>Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.</p>	4 (добре)	75-81
D	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.</p>	3 (задовільно)	69-74
E	<p style="text-align: center;">ДОСТАТНЬО</p> <p>Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.</p>		60-68
FX	<p style="text-align: center;">НЕЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними.</p>	2 (незадовільно)	35-59
F	<p style="text-align: center;">НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс.</p> <p>Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.</p>		1-34

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти освіти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Модуль 1									Модуль 2 (ІНДЗ)					
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3			15	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
5	5	5	5	6	6	6	6	6	5	5	5			

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
69–74	D	
60–68	E	задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Вуйченко М. А. Фінансовий менеджмент: управління інвестиціями [Текст] : рек. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ / МОН України, Уманський національний ун-т садівництва ; [рец. А. С. Музиченко, О. О. Непочатенко, Л. М. Краснолуцька]. – Умань : Візаві, 2010. – 165, [1] с.
2. Євтух О. Т., Євтух О. О. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки [Текст] : навч. посібник : рек. МОН України для студ. ВНЗ / [рец. О. В. Дзюблюк, М. М. Єрмошенко, В. В. Корнеєв [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 407, [1] с. : іл., табл.+ 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
3. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посібник : рек. МОН України. – 3-тє вид., випр. і допов. – К. : Знання, 2008. – 483, [1] с.
4. Кузнецова С. А. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посібник : рек. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 122, [1] с. :
5. Мицак О. В., Чуй І. Р. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. : рек. МОН України. – 2-ге вид., стереотип. – Львів : Магнолія 2006, 2018. – 227, [1] с.
6. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник. ; затв. МОН України / наук ред. А. М. Поддєрьогін ; МОН України, Київський НЕУ ім. Вадима Гетьмана. – 2-ге вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2008. – 535, [1] с.
7. Чирва О. Г., Гаман П. І., Гаман Н. О., Лозінська Ж. П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти ; Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань : Візаві, 2019. – 155, [1] с.
8. Школьник І. О., Боярко І. М., Сюркало Б. І. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посібник : рек. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ. – Суми : Університетська книга, 2009. – 300, [1] с.

Допоміжна

1. Бердинець М. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі [текст] : навч. посіб. / М. Д. Бєдринець, А. В. Сурженко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 352 с.
2. Білошкурський М.В. Фінансові розрахунки в MS Excel : навч.-метод. посібник [для самостійного вивчення дисципліни «Комп'ютерна практика з інформаційних технологій»]. – Умань : Видавець «Сочінський», 2010. – 90 с.
3. Білошкурський М. В. Фінансовий менеджмент: розрахунки в MS Excel (методичні рекомендації для практичних занять) / М.В. Білошкурський. – Умань : УДПУ, 2015. – 86 с.
4. Бланк И.А. Финансовый менеджмент : [учебный курс] / И.А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
5. Брігхем Е.Ф. Основи фінансового менеджменту / Е. Ф. Брігхем. – К. : КП «Вазак» Молодь, 1997. – 784 с.
6. Бригхэм Ю. Финансовый менеджмент / Ю. Бригхэм, М. Эрхардт ; пер. с англ. под ред. к. э. н. Е.А. Дорофеева. – 10-е изд. – СПб. : Питер, 2009. – 960 с.
7. Буряк Л. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі [Текст] : навч. посіб. : рек. МОН України. – К. : КНЕУ, 2007. – 425, [8] с.
8. Ванхорн Дж. Основы финансового менеджмента / Ванхорн Джеймс, Вахович мл., Джон М. ; пер. с англ. – 12-е издание. – М. : ООО «И.Д.Вильямс», 2008. – 1232 с.
9. Данилюк М.О. Фінансовий менеджмент : [навч. посібн.] / М.О. Данилюк, В.І. Савич. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 204 с.
10. Заруба О. Д. Фінансовий менеджмент у банках [Текст] : рек. Вченою радою економічного ф-ту Київського ун-ту імені Тараса Шевченка як навч. посібник для студ. економічних спеціальностей. – К. : Знання, 1997. – 172, [1] с.
11. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посібник : рек. МОН України. – 3-тє вид., випр. і допов. – К. : Знання, 2008. – 483, [1] с.

12. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент : [підручник] / Г.О. Крамаренко, О.С. Чорна. – 2-е вид. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.
13. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент : [навч. посібн.] / О.П. Крайник, З.В. Клепикова. – К. : «Дакор», 2000. – 260 с.
14. Крейнина М.Н. Финансовый менеджмент : [учебное пособие] / М.Н. Крейнина. – М. : Издательство «Дело й Сервис», 1998. – 304 с.
15. Кузьменко Л.В. Фінансовий менеджмент : [навч. посібн.] / Л.В. Кузьменко, В.В. Кузьмін, В.М. Шаповалова. – Херсон : Олді-плюс, 2009. – 256 с.
16. Матющенко І.Ю. Основи фінансового менеджменту : [навч. посібн.] / І.Ю. Матющенко. – Київ : Центр учбової літератури, 2003. – 220 с.
17. Міщук О. В. Фінансовий менеджмент [Текст] : Навчально-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни для студ. напряму підготовки «Економіка і підприємництво». – Умань : Софія, 2007. – 134 с.
18. Павлова Л.Й. Финансовый менеджмент : [учебник для вузов] / Л.Й. Павлова. – 2-е изд., перераб. й доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 269 с.
19. Сало І. В., Криклій О. А. Фінансовий менеджмент банку [Текст] : навчальний посібник : рек. МОН України як навч. посіб. для ВНЗ. – Суми : Університетська книга, 2017. – 313, [1] с.
20. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент : [навч. посібник] / Л.С. Ситник. – К. : Центр учбової літератури, 2006. – 352 с.
21. Фінансовий менеджмент : [навч. посібн.] / [Момот Т.В., Безугла В.О., Татаруєв Ю.О., Кадничанський М.В., Чалий І.Г.] ; За ред. Т.В. Момот. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 712 с.
22. Фінансовий менеджмент: [навчальний посібник] / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К. : ЦУЛ, 2002. – 496 с.
23. Фінансовий менеджмент : [навч. посібн.] / Л.В. Кузьменко, В.В. Кузьмін, В.М. Шаповалова. – Херсон : Олді-плюс, 2003. – 256 с.
24. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчально-методичний посіб. для самостійного вивч. дисципліни / Поддєрьогін А. М., Буряк Л. Д., Калач Н. Ю., Нам Г. Г., Островська О. А., Павловська О. В., Потій В. З., Куліш А. П., Сиволапенко Н. П., Терещенко О. О. ; МОН України, Київський НЕУ ім. Вадима Гетьмана. – К. : КНЕУ, 2001. – 294 с.
25. Финансовый менеджмент : [учебник] / Под ред. д-р экон. наук, проф. А.М. Ковалевой. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 284 с.
26. Финансовый менеджмент: теория и практика : [учебник] / Под ред. Е.С. Стояновой. – М. : Изд-во «Перспектива», 2010. – 656 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smida.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.in.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.